

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پروردگارا
ای هستی بخش
وجود، برابر نعمات بی
کرانت توان شکر نیست ذره ذره
و جهودم برای تو و نزدیک شدن به تو
می تپد الهی، مرا مدد کن تا دانش
اندکم نردبانی باشم برای فزونی تکبیر
و غرور نه ملقه‌ای برای اسارت و نه
وسعت مایه‌ای برای تجارت، بلکه
گامی باشم برای تجلیل از تو و
متعالی یافتن زندگی خود
و دیگران

۱۳۸۰ / ۱۱ / ۲۰

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

دانشکده روان شناسی و علوم اجتماعی

گروه روان شناسی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.A."

در رشته: روان شناسی (گرایش کودکان استثنایی)

عنوان:

016286

بررسی و مقایسه ویژگی‌های جسمانی (آنتروپومتری) دانش‌آموزان پسر

عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)

سنین ۸ تا ۱۱ سال مدارس استثنایی شهر تهران - سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر مریم سیف نراقی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر عزت‌الله نادری

استاد داور:

سرکار خانم دکتر مهدیه صالحی

محقق:

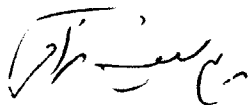
زمره مقدم

تابستان ۱۳۸۰

۳۹۵۰۷

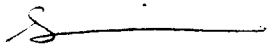
بسمه تعالی

با تاییدات فداوند متعال، جلسه دفاعیه پایان نامه خانم زمره مقدم تمت عنوان بررسی و مقایسه ویژگی‌های جسمانی (آنتروپومتری) دانش آموزان پسر عقب مانده ذهنی سندرم داون و سایر عقب ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی) سنین ۸ تا ۱۱ سال مدارس استثنایی شهر تهران سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹ مورخ ۱۳۸۰/۶/۲۷ تشکیل شد و پس از دفاع با نمره ۱۹ و درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

استاد راهنما

امضاء

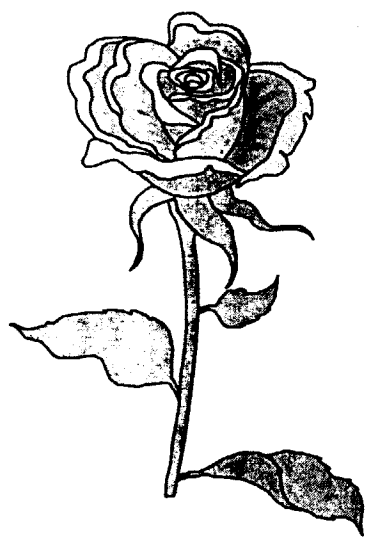
۲۷ / ۶ / ۸۰

تقدیم به :

مادر مهربانم که زندگیم را مدیون

فداکاری‌ها و راهنمایی‌های گویبار

ایشان می‌دانم.

تقدیم به:

برادر ارجمند و عزیزه جناب آقای ضرغام

مقدم‌راد که در طی دوران تمصیلات

دانشگاهی‌ام، با کمک‌های بی‌دریغ و فراوان

خود، همواره مشوق من در امر تمصیل بودند و از

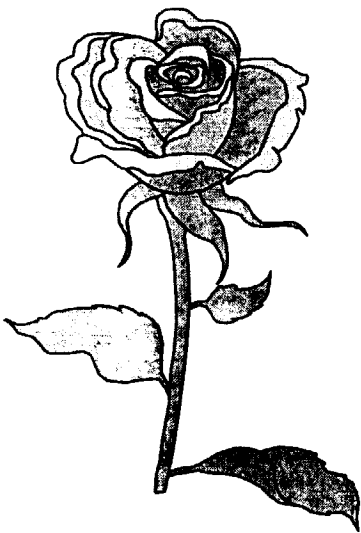
هیچ کوششی در این راه دریغ نورزیدند.

و تقدیم به آنان که:

چگونه اندیشیدن و راه درست زیستن

را به عالم بشریت آموختند.

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس بیکران به درگاه ایزد یکتا که نعمت کسب علم و ادامه تحصیل را به من ارزانی داشته است. در تدوین و انجام این پایان نامه خود را مدیون پشتیبانی و همکاری اساتید محترم و افرادی می دانم که مرا در تمام مراحل کار یاری داده اند.

نخست سپاس قلبی خود را از زحمات و راهنمایی های ارزشمند توأم با فداکاری اساتید محترم سرکار خانم دکتر مریم سیف نراقی و جناب آقای دکتر عزت الله نادری عرضه می دارم که مشقات و سختی های این تحقیق را بر من آسان نموده و در کلیه مراحل انجام این پایان نامه مرا هدایت فرمودند.

از استاد گرامی سرکار خانم دکتر مهدیه صالحی که زحمت داوری این پایان نامه را تقبل نمودند تشکر و قدر دانی می نمایم.

جای آن دارد که از همکاری مسئولین سازمان آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران، مسئولین و کارشناسان آموزش و پرورش استثنایی مناطق ۱، ۴، ۵، ۶، ۱۵ شهر تهران، مدیران، معاونین، معلمان و اولیاء مدارس و دانش آموزان عزیز که در انجام این پژوهش مرا یاری نموده اند، تشکر نمایم.

مراتب سپاس و قدر شناسی خود را از بردار عزیزم جناب آقای ضرغام مقدم راد که با تشویق ها و حمایت های خود، موجبات دلگرمی اینجانب را فراهم آوردند ابراز داشته و برای ایشان آرزوی موفقیت و سعادت می نمایم. و تشکر از تمام کسانی که به نحوی در انجام این پژوهش همکاری لازم را نموده اند.

زمره مقدم

تهران- شهریور ۱۳۸۰

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

عنوان پایان نامه: بررسی و مقایسه ویژگی های جسمانی (آنتروپومتری) دانش آموزان پسر عقب مانده ذهنی سندرم داون و

سایر عقب ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی) سنین ۸ تا ۱۱ سال مدارس استثنایی شهر تهران.

نام و نام خانوادگی دانشجو: زمره مقدم

رشته تحصیلی: روانشناسی (گرایش کودکان استثنایی)

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر مریم سیف نراقی

استاد مشاور: جناب آقای دکتر عزت الله نادری

سال تحصیلی: ۸۰-۱۳۷۹

شماره دانشجویی:

تاریخ شروع پایان نامه: مهرماه ۱۳۷۹

تاریخ اتمام پایان نامه: شهریور ۱۳۸۰

آدرس و شماره تلفن:

کتابخانه مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

۱- هدف پژوهشگر: شناخت بیشتر ویژگی های بدنی و جسمانی کودکان عقب مانده ذهنی سندرم داون و گروه آسیب

مغزی و افزایش آگاهی در این زمینه.

۲- روش نمونه گیری: در این پژوهش از نمونه در دسترس استفاده شده است.

۳- روش پژوهش: از روش تحقیق زمینه ای استفاده شده است. در این نوع پژوهش، شناسایی و درک جامعی از یک

دوره کامل یا قسمتی مهم از یک واحد، هدف است.

۴- ابزار اندازه گیری: برای گردآوری اطلاعات این پژوهش، از ابزارهایی مانند ترازو، متر و کولیس استفاده شده است.

۵- طرح پژوهش: در این پژوهش ویژگی های جسمانی از قبیل اندازه قد، وزن، قد نشسته، دور سر، دور گردن، تعداد

قطعات انگشت کوچک دست، طول و عرض کف دست، اندازه دهان، طول کامل صورت، طول صورت، طول و عرض بینی، طول و

عرض گوش در دو گروه دانش آموزان عقب مانده ذهنی سندرم داون و آسیب مغزی بررسی و مقایسه شد.

۶- نتیجه کلی: نتایج بدست آمده عبارت است از: اندازه قد، وزن، قد نشسته، دهان، طول کامل صورت، عرض بینی در

دو گروه با هم برابر بوده و اندازه دور سر، تعداد قطعات انگشت کوچک دست، عرض کف دست، طول صورت، طول بینی، طول و

عرض گوش در گروه سندرم داون کمتر از گروه آسیب مغزی بوده و در اندازه های دور گردن، طول کف دست، سندرم داون

بیشتر از آسیب مغزی بوده است.

مناسب است تاریخ و امضاء: _____

مناسب نیست

نظریه استاد راهنما: برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه

۸۱ ۲۰۲۷

چکیده فارسی

در پژوهش حاضر، پس از مطالعات اولیه و جمع‌آوری مطالب لازم درباره موضوع، چهارچوب‌های تحقیق مشخص شده و ویژگی‌های کلی آزمودنی‌های مورد بررسی، تعیین شد. و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی برای تعیین و بیان ویژگی‌های اطلاعاتی و آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای بین دو گروه، هم از نرم‌افزار SPSS و هم از روش دستی، بوسیله آزمون استفاده شده است.

روش تحقیق، روش زمینه‌ای و جامعه آماری، تمام دانش‌آموزان پسر عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)، سنین ۸ تا ۱۱ سال مدارس استثنایی مربوط به عقب‌ماندگان ذهنی شهر تهران است. نمونه آماری این پژوهش را ۸۰ نفر دانش‌آموز پسر عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و ۸۰ نفر دانش‌آموز سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی) سنین ۸ تا ۱۱ سال مدارس استثنایی شهر تهران تشکیل می‌دهد. روش نمونه‌گیری و جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق به شرح زیر می‌باشد: برای انتخاب دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و آسیب مغزی از نمونه در دسترس از مدارس استثنایی مناطق ۱، ۴، ۵، ۶، ۱۵، هر منطقه یک مدرسه انتخاب شده، با مراجعه به مدارس مربوطه و بررسی پرونده‌های دانش‌آموزان انتخاب شده، جهت توصیف، مطالب لازم یادداشت شد و سپس اندازه‌گیری شاخص‌های تن‌سنجی مورد نظر روی آنها انجام گرفت. برای اندازه‌گیری ویژگی‌های جسمانی مورد نظر از ابزارهایی مانند: ترازو، نوارمتر و کولیس استفاده شده است.

از ۱۵ فرضیه تحقیق، شش مورد رد و نه مورد تأیید شد.

فهرست مندرجات

عنوان شماره صفحه

فصل اول : طرح تحقیق	۱
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مسئله	۴
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق	۷
۴-۱- هدف‌های پژوهش	۹
۵-۱- فرضیه‌های تحقیق	۱۰
۶-۱- تعریف عملیاتی اصطلاحات و مفاهیم کلیدی	۱۲
۷-۱- محدودیت‌ها و مشکلات پژوهش	۱۳
فصل دوم: پیشینه پژوهش	۱۵
۱-۲- مقدمه	۱۶
۲-۲- لقاح تا تولد	۲۰
۳-۲- مراحل رشد قبل از تولد	۲۰
۴-۲- مظاهر رشد و تکامل	۲۱
۵-۲- علل رشد	۲۱
۶-۲- قوانین رشد	۲۲
۷-۲- صفات عمومی رشد	۲۲
۸-۲- سرعت رشد	۲۳
۹-۲- رشد جسمانی	۲۶
۱۰-۲- رشد قد و وزن	۲۶
۱۱-۲- تعریف عقب ماندگی ذهنی	۲۸
۱۲-۲- طبقه‌بندی عقب‌ماندگان ذهنی	۳۰

عنوان..... شماره صفحه

۲-۱۳- اختلالات محیط رحم مادر.....	۳۵
۲-۱۴- آسیب‌های زمان تولد.....	۳۵
۲-۱۵- سندرم داون.....	۳۶
۲-۱۵-۱- سن پدر و سندرم داون.....	۴۱
۲-۱۶- آسیب مغزی.....	۴۲
۲-۱۶-۱- بیماری‌های عفونی.....	۴۲
۲-۱۶-۲- روبلا (سرخک آلمانی).....	۴۳
۲-۱۶-۳- عامل RH.....	۴۳
۲-۱۶-۴- فقدان یا کمبود اکسیژن مغزی.....	۴۴
۲-۱۶-۵- نارسایی.....	۴۴
۲-۱۶-۶- فلج مغزی (CP).....	۴۵
۲-۱۶-۷- میکروسفالی.....	۴۶
۲-۱۶-۸- صرع.....	۴۶
۲-۱۷- پژوهش‌ها و تحقیقات انجام شده خارجی و داخلی در زمینه تن‌سنجی.....	۴۸
فصل سوم: روش انجام پژوهش.....	۵۵
۳-۱- مقدمه.....	۵۶
۳-۲- نوع روش پژوهش و متغیرهای مستقل و وابسته.....	۵۶
۳-۳- جامعه آماری.....	۵۷
۳-۴- حجم نمونه و روش نمونه‌گیری.....	۵۸
۳-۵- روش جمع‌آوری اطلاعات.....	۵۸
۳-۶- اندازه‌گیری شاخص‌های تن‌سنجی.....	۵۹
۳-۷- روش‌های آماری و آزمون T.....	۶۰

عنوان	شماره صفحه
فصل چهارم: یافته‌ها و تجزیه و تحلیل آنها	۶۲
۱-۴- مقدمه	۶۳
۲-۴- یافته‌ها و تجزیه و تحلیل آنها	۶۳
فصل پنجم: خلاصه، بحث و نتیجه‌گیری، پیشنهادها	۱۰۹
مقدمه	۱۱۰
خلاصه تحقیق	۱۱۰
بحث و نتیجه‌گیری	۱۱۲
پیشنهادها	۱۱۷
منابع فارسی و لاتین	۱۱۸
پیوستها	۱۲۲
چکیده انگلیسی	

فهرست جداول

شماره صفحه	عنوان	شماره جداول
۲۶.....	درصدهای نسبت رشد برحسب سنین مختلف (۲ تا ۱۲ سالگی)	۱-۲
۵۱.....	جدول تخمین‌های آنتروپومتریکی کودکان ۸ ساله انگلیسی	۲-۲
۵۱.....	جدول تخمین‌های آنتروپومتریکی کودکان ۹ ساله انگلیسی	۳-۲
۵۲.....	جدول تخمین‌های آنتروپومتریکی کودکان ۱۰ ساله انگلیسی	۴-۲
۵۲.....	جدول تخمین‌های آنتروپومتریکی نوجوانان ۱۱ ساله انگلیسی	۵-۲
	مقایسه شاخص قد دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر عقب‌ماندگان	۱-۴
۶۴.....	ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص وزن دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر عقب‌ماندگان	۲-۴
۶۴.....	ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص قد نشسته دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر	۳-۴
۶۵.....	عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص دور سر دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر	۴-۴
۶۵.....	عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص دور گردن دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر	۵-۴
۶۶.....	عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص تعداد قطعات انگشت کوچک دست دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی	۶-۴
۶۶.....	سندرم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	
	مقایسه شاخص طول کف دست دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سندرم داون و سایر	۷-۴
۶۷.....	عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	

شماره جدول	عنوان	شماره صفحه
۸-۴	مقایسه شاخص عرض کف دست دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۶۷.....
۹-۴	مقایسه شاخص اندازه دهان دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۶۸.....
۱۰-۴	مقایسه شاخص طول کامل صورت دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۶۸.....
۱۱-۴	مقایسه شاخص طول صورت دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۶۹.....
۱۲-۴	مقایسه شاخص طول بینی دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۶۹.....
۱۳-۴	مقایسه شاخص عرض بینی دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۰.....
۱۴-۴	مقایسه شاخص طول گوش دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۰.....
۱۵-۴	مقایسه شاخص عرض گوش دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۱.....
۱۶-۴	مقایسه سن پدر هنگام تولد دانش‌آموز، در دو گروه دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و آسیب مغزی	۷۱.....
۱۷-۴	مقایسه سن مادر هنگام بارداری دانش‌آموز در دو گروه دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داوون و آسیب مغزی	۷۲.....

شماره جداول	عنوان	شماره صفحه
۱۸-۴	مقایسه تحصیلات پدر دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۲
۱۹-۴	مقایسه تحصیلات مادر دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۳
۲۰-۴	مقایسه شغل پدر دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۳
۲۱-۴	مقایسه شغل مادر دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۴
۲۲-۴	مقایسه نسبت فامیلی والدین دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۴
۲۳-۴	مقایسه ترتیب تولد دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۵
۲۴-۴	مقایسه تعداد فرزندان دختر والدین دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۶
۲۵-۴	مقایسه تعداد فرزندان پسر والدین دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۷۷
۲۶-۴	مقایسه شاخص قد دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۹۴
۲۷-۴	مقایسه شاخص وزن دانش‌آموزان عقب‌مانده ذهنی سن‌درم داون و سایر عقب‌ماندگان ذهنی (گروه آسیب مغزی)	۹۵